

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSPA-140 – 122(4)/09

Warszawa, 28 sierpnia 2009 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec senackiego projektu ustawy

**- o zmianie dekretu o należnościach
świadków, biegłych i stron
w postępowaniu sądowym (druk nr 2072).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Sprawiedliwości do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

(-) Donald Tusk

Stanowisko Rządu
**wobec senackiego projektu ustawy o zmianie dekretu o należnościach świadków,
biegłych i stron w postępowaniu sądowym (druk nr 2072)**

Senacki projekt ustawy ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 czerwca 2008 r. (sygn. K 50/05) oraz do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 czerwca 2008 r. (sygn. S 3/08), sygnalizujących potrzebę podjęcia inicjatywy prawodawczej w regulacjach dotyczących zasad i procedury zaliczania podatku od towarów i usług (VAT) do kosztów sądowych z tytułu należności poddanych opodatkowaniu tym podatkiem biegłych sądowych i innych osób wykonujących czynności im zlecone w postępowaniu sądowym.

Projekt ustawy przewiduje dodanie ust. 2a w art. 10 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz. U. Nr 49, poz. 445, późn. zm.) w brzmieniu:

„2a. Wynagrodzenie biegłego, będącego podatnikiem podatku od towarów i usług, podwyższa się o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu.”.

Analiza projektowanej regulacji przywiodła do następujących wniosków.

Kierunek projektowanej zmiany dekretu o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym zwanego dalej „dekretem”, należy ocenić pozytywnie. Na podstawie proponowanej regulacji biegli sądowi będący podatnikami podatku od towarów i usług otrzymywaliby wynagrodzenie powiększone o kwotę podatku od towarów i usług przy zastosowaniu właściwej stawki podatku od towarów i usług przewidzianej dla tego rodzaju czynności, obowiązującej w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu.

Należy jednakże zauważyć, iż konsekwencją unormowania zaproponowanego w analizowanym projekcie byłaby obligatoryjność powiększania o kwotę podatku od towarów i usług każdego wynagrodzenia biegłego sądowego, będącego podatnikiem podatku od towarów i usług. Projektowany przepis nie uwzględnia zatem przewidzianych w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm.) konstrukcji zwolnień podmiotowych od tego podatku, umożliwiających niektórym podatnikom, u których wartość sprzedaży opodatkowanej (wartość świadczonych usług) nie przekroczyła limitu obrotów określonego w przepisach tej ustawy, korzystanie ze zwolnienia od tego podatku. Zwolnieni podmiotowo podatnicy podatku od towarów i usług nie są obowiązani do opodatkowywania dokonywanych przez siebie czynności oraz rozliczania podatku od towarów i usług. Dlatego też powiększanie wynagrodzenia ww. biegłych o kwotę podatku od towarów i usług byłoby bezzasadne.

Jednocześnie należy mieć na względzie fakt, iż podatnicy podatku od towarów i usług, co do zasady, są uprawnieni do obniżenia podatku należnego o kwotę podatku naliczonego przy nabyciu przez nich towarów lub korzystaniu z usług. Tym samym ponoszone wydatki (koszty) związane z wykonywaniem czynności biegłych sądowych, w których jest naliczony podatek od towarów i usług, mogą być efektywnie niższe z uwagi na prawo do odliczenia zawartego w nich podatku. W związku z tym, iż podatnicy podatku od towarów i usług wykonujący czynności opodatkowane mogą pomniejszyć podatek należny o podatek naliczony, fakt opodatkowania czynności nie musi oznaczać automatycznie wzrostu ceny o stawkę podatku.

Celowe zatem wydaje się rozważenie propozycji polegającej na wprowadzeniu możliwości podniesienia opłat biegłych sądowych o kwotę odpowiadającą np. 17% czy 18% (lub inną) dotychczasowej opłaty, która uwzględniałaby fakt odliczenia podatku naliczonego. Powyższe urealniłoby wydatki (koszty) związane z wykonywaniem czynności biegłych sądowych.

Należy także podnieść, iż opiniowany projekt jest zbieżny z kierunkiem działań podjętych przez Rząd. W celu realizacji ww. orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego w Ministerstwie Sprawiedliwości podjęto bowiem prace legislacyjne nad nowelizacją rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 1975 r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym (Dz. U. Nr 46,

poz. 254, z późn. zm.) wydanego na podstawie art. 10 ust. 3 oraz art. 16 dekretu. Analogicznie do projektowanych przepisów ustawy, biegli sądowi będący podatnikami podatku od towarów i usług otrzymają wynagrodzenie powiększone o kwotę tego podatku. Jednakże w odróżnieniu od projektu senackiego, w projektowanym rozporządzeniu przewidziano, że wynagrodzenia biegłych będących podatnikami podatku od towarów i usług, lecz korzystających ze zwolnienia podmiotowego, o którym mowa w art. 113 ustawy o podatku od towarów i usług, a tym samym nie zobowiązanych do zapłaty podatku w związku z dokonaniem określonej czynności, nie będą podlegały podwyższeniu o kwotę podatku od towarów i usług przy zastosowaniu właściwej stawki podatku od towarów i usług. Proponowane rozwiązanie uwzględnia również wyłączenie od opodatkowania czynności wykonywanych przez tzw. biegłych *ad hoc*. Projekt rozporządzenia jest aktualnie na etapie uzgodnień międzyresortowych.

Zauważyć jednak należy, iż w uzasadnieniu projektu ustawy brak jest informacji dotyczącej wysokości szacunkowych wydatków z budżetu państwa związanych z jej wejściem w życie. Nadto w uzasadnieniu błędnie używane jest określenie „płatnik podatku od towarów i usług”, zamiast zwrotu „podatnik podatku od towarów i usług”.

Jednocześnie Rada Ministrów pragnie zwrócić uwagę na potrzebę:

- 1) przeredagowania w projektowanej ustawie zwrotu „wynagrodzenie (...) podwyższa się o stawkę podatku od towarów i usług” poprzez wskazanie, iż „wynagrodzenie (...) podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług przy zastosowaniu właściwej stawki podatku od towarów i usług”;
- 2) zastosowania odpowiedniego okresu *vacatio legis* (wydaje się, iż optymalną datą wejścia w życie przedmiotowej ustawy będzie dzień 1 stycznia 2010 r.), co uzasadnione jest trudną sytuacją budżetu państwa;
- 3) uzupełnienia uzasadnienia o wskazanie skutków finansowych zwiększenia wynagrodzenia biegłych sądowych o kwotę podatku od towarów i usług przy zastosowaniu właściwej stawki podatku od towarów i usług,
- 4) dodania w art. 10 dekretu ust. 2b o treści:

„2b. Przepis ust. 2a nie ma zastosowania do podatników, którzy zgodnie z art. 113 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.) są zwolnieni od podatku od towarów i usług.”.

Reasumując, Rada Ministrów pozytywnie ocenia projekt ustawy o zmianie dekretu o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym i opowiada się za kontynuowaniem prac nad przedmiotowym projektem, jednakże z uwzględnieniem zastrzeżeń zawartych w niniejszym stanowisku Rządu.